Tekna –
Teknisk-naturvitenskapelig forening
Postboks 2312 Solli
0201 Oslo

www.tekna.no
Org.nr 971 420 782
post@tekna.no
+47 22 94 75 00

Stortingets Energi- og miljøkomité

Vår ref.:
MKF

Dato:
18. november 2026

Teknas høringssvar til Dokument 8:9 S (2026–2027) – Representantforslag om konsesjonssystem for etablering av datasentre

Tekna er fagforeningen for over 122 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge.

Tekna støtter intensjonen til representantforslaget om sterkere nasjonal styring av datasenternæringen. Tekna deler forslagstillernes syn på at Norge må stille tydeligere krav til industrien når store kraftressurser, arealer og infrastruktur stilles til disposisjon. Etter Teknas syn bør vi ha ambisjoner om at Norges datasenterpolitikk skal bidra verdiskapning, teknologiutvikling og lokale ringvirkninger.

1. Midlertidig stans i nye datasenteretableringer
Tekna støtter forslaget om en midlertidig stans i tildeling av kraft og nettkapasitet til nye datasenterprosjekter inntil et nasjonalt regelverk for prioritering er på plass.

Behovet for sterkere regulering har blitt ytterligere aktualisert etter at Statnett 9. november innførte en midlertidig stans i nye reservasjoner av nettkapasitet til datasentre. Statnett begrunner beslutningen med behovet for å utvikle nødvendige krav som sikrer forsvarlig drift av kraftsystemet.

Tekna mener det også er behov for en politisk begrunnet stans. Regjeringen har varslet en stortingsmelding om datasentre i 2027. Fram til nye prioriteringsregler er på plass, risikerer vi at store mengder kraft og nettkapasitet bindes opp av prosjekter uten at myndighetene har tilstrekkelige muligheter til å vurdere samfunnsnytten. En midlertidig stans vil gi myndighetene tid til å etablere et regelverk som sikrer at kraftressursene brukes der de skaper størst verdi for samfunnet.

Tekna mener samtidig at stansen ikke må ramme allerede igangsatte prosjekter eller datasentre som understøtter kritiske samfunnsfunksjoner.

2. Nasjonalt konsesjonssystem for større datasentre

Tekna støtter forslaget om å utrede en nasjonal konsesjonsordning for større, kraftkrevende datasentre. Ordningen må sikre at myndighetene kan stille krav til samfunnsnytte før store kraftressurser og arealer bindes opp.

Tekna deler forslagstillernes syn på at det ved etablering av nye prosjekter må legges vekt på arbeidsvilkår, varige arbeidsplasser, lokale ringvirkninger, og muligheten for å utnytte overskuddsvarme. Etter Teknas syn bør det også vurderes om prosjektene bidrar til å dekke norske behov for datalagring og regnekraft, og mulighetene for samarbeid med norske forsknings- og kompetansemiljøer.

Tekna vil særlig understreke betydningen av at norske forskningsmiljøer, offentlige virksomheter og næringsliv sikres tilgang til nødvendig regnekraft. Det er ikke tilstrekkelig at kapasiteten fysisk etableres i Norge dersom den i praksis er forbeholdt utenlandske teknologiselskaper.

Tekna mener at lokalisering også bør inngå i vurderingen. Datasentre bør fortrinnsvis etableres i områder med tilgjengelig kraft og nettkapasitet, eksisterende infrastruktur og muligheter for å utvikle lokale kompetanse- og teknologimiljøer.

3. Prioriteringskriterier i nettkøen

Tekna støtter forslaget om at regjeringen må vurdere nye prioriteringskriterier for tildeling av nettkapasitet, og mener erfaringene fra Danmark er relevante.

Dagens system legger i hovedsak vekt på om prosjektene er tilstrekkelig modne til å gjennomføres, ikke hvilken samfunnsnytte de gir. Store datasenterprosjekter kan dermed få reservert betydelig kapasitet uten at det foretas en samlet vurdering av hva Norge får igjen for ressursbruken.

4. Krav til utnyttelse av overskuddsvarme

Tekna støtter forslaget om bedre utnyttelse av overskuddsvarme fra datasentre, men vil samtidig presisere at temperaturen på overskuddsvarmen fra datasentrene i dag varierer med kjøleteknologien, noe som kan begrense mulighetene for direkte utnyttelse. Mange datasentre avgir varme ved relativt lave temperaturer, noe som begrenser mulighetene for direkte utnyttelse.

Etter Teknas syn bør derfor kravene ta hensyn til de tekniske forutsetningene for

å utnytte overskuddsvarmen, og om det finnes et reelt behov for den i nærområdet. Tekna mener dette understreker betydningen av å vurdere mulighetene for varmegjenvinning allerede ved valg av lokalisering.

5. Åpenhet om eierskap og verdiskaping

Tekna støtter forslaget om større åpenhet om eierskapet til datasentre og hvilke virksomheter som disponerer kapasiteten.

Etter Teknas syn er det viktig at myndighetene har tilstrekkelig informasjon til å vurdere hvem som kontrollerer kritisk digital infrastruktur, og hvordan datasentrene brukes. Det bør stilles krav om åpenhet om reelle rettighetshavere og konsernstrukturer, samtidig som hensynet til sikkerhet og forretningshemmeligheter ivaretas.

Tekna mener dette også er viktig, gitt at vi mener regjeringen bør utrede hvordan skattleggingen av datasenternæringen kan sikre at en større del av verdiene som skapes, kommer fellesskapet til gode.

6. Offentlig eierskap til datasentre

Tekna mener offentlig eierskap kan være aktuelt for datasentre som ivaretar særskilte nasjonale behov, blant annet innen beredskap, kritisk digital infrastruktur og strategisk regnekraft.

Vi mener imidlertid ikke at offentlig eierskap bør være et generelt vilkår for etablering av datasentre. Det avgjørende er at myndighetene har tilstrekkelig kontroll over infrastrukturen, og at norske aktører sikres tilgang til nødvendig kapasitet.

7. Oppfølging av forbud mot kryptovalutaproduksjon

Tekna mener regjeringen må følge opp Stortingets vedtak om å komme tilbake med forslag til forbud mot etablering av datasentre for kryptovalutaproduksjon.